

Arutelu „Räägime Siurust. Väliruum“ lühikokkuvõte

30. juunil kell 17.30–19.30 Tartu loodusmaja saalis. Osales u 40 huvilist.

Arutelu juhtis Siuru juht Aavo Kokk, väliruumi plaanidest andsid ülevaate KINO maastikuarhitektid ja küsimustele vastas ka linnaarhitekt Jiri Tintera.

Turuhoone ümbrus

Turuhoone ümbruse osas on koostööd tehtud Tartu Turuga, et tulevikuvisionid oleksid kooskõlas turu vajadustega. Tartu Turg soovib turukaubandust ja vaba aja tegevusi tuua rohkem hoone ette – et oleks koht, kus istuda ja turuhoonest ostetud saiakesi ja muud kraami süüa. Seejuures on eesmärk tekitada ka noortes huvi turu vastu. Turuhoone sissepääsu ees olev ala suureneb ja praegune parkla muutub riskasutusega alaks, kuhu mahuvad nii parkimine, turukaubandus, suursündmused, noorte tegevused jmt. Turuhoone külastajate jaoks korraldatakse autoliiklus ühesuunaliselt ümber turuhoone. Suurem osa parkimist on turuhoone taga, hoone ees on kolm lühiajalist peatumiskohta ja 13 parkimiskohta, sh üks invakoht. Jalakäijatele ja ratturitele on eraldi liikumiskoridor (praeguse parkla asukohas), sealt saab mugavalt ja turvaliselt liikuda marsruudil Uueturu tn – turuhoone – Emajõgi. Turuhoone ees olev parkimisala muutub mitmefunktsionaalseks alaks, kus tugevdatud kattega murupinda saab kasutada välituruna või muude ürituste korraldamiseks, samuti ajutise parklana näiteks suurürituste korral. Noorte tegevuste planeerimiseks on suheldud noorsootöökeskusega ja kuulatud noorte endi soove. Jõeäärne kõige turuhoone poolsem kohvik (praegu asub seal Toko) liigub turuhoonele lähemale, teised kaks jõekohvikut jäävad samasse asukohta.

Arutelul küsiti turuhoone ümbrusega seoses mitmeid küsimusi, nt kuidas riskasutusega ala toimima hakkab, kuidas lahendatakse prügimajandus, kuidas liiklus ikkagi korraldatakse jmt.

Vabaduse puiestee

Vabaduse pst muutub sõidukitele kitsamaks, kuid jääb ikka kahesuunaliseks, mõlemas suunas üks sõidurada. Arvestatud on jätkuvalt ka busside ja suuremate autodega. Kiirus saab olema mitte üle 30 km/h. On arvestatud suurte spordivõistluste korraldamise vajadusega. Bussipeatused on peaaegu samades asukohtades nagu praegu – turuhoone juures ja Raekoja platsi pool. Kavandatud on tellimusbusside peatus. On eraldatud teed jalgratturitele ja jalakäijatele. Vabaduse puiesteelt kaob parkimine ära, on viis lühiajalist peatumiskohta (saab oma raamatu kiiresti Siuru tagastamispunkti anda), kuid põhiline parkimine liigub Siuru maa-alusesse parklasse. Vabaduse pst koridor on kahelt poolt puudest ümbritsetud, lisaks on mitmerindeline haljastus kogu tänaval.

Siuru väljak ja jõeastmestik

Siuru väljak asetub risti üle Vabaduse pst. On sama lai kui Raekoja plats – 40 meetrit. Väljak on mõeldud eelkõige suurkontsertide korraldamiseks, kuid seal saab näidata ka kaitseväge tehnikat, korraldada spordisündmusi, laatu vmt. Kontserdi korral paikneb ajutine lava (15x20 m) Vabaduse puiesteest pisut jõe poole. Publik asetseb kultuurikeskuse pool ja on näoga Emajõe suunas. On arvestatud, et sinna mahub mitu tuhat inimest.

Emajõe ääres on veeni ulatuv astmestik. Paralleelselt Emajõega kulgeb promenaad, mis eemaldub korraks jõe äärest.

Astmestikku läbib kaks diagonaalset kaldpinda, et saaks ka lastekäru ja ratastooliga jõeale võimalikult lähedale. Kuna vee tase on kõikuv, võivad mõned astmed jääda aeg-ajalt vee alla ja seetõttu on alumised astmed betoonist. Ülejäänud on puidust kattega. Astmestiku turuhoone poolse külje jõekallas) tuleb lauge ja murukattega, edasi jätkub tänane betoonist kaldakindlustus.

Arutelul tekkis küsimus, et arhitektuurivõistluse võidutöös oli plaanis ka teine veeni ulatuv trepistik: kas seda ei tehta. Vastus: see jääb tulevikku, sest eelarvelistel põhjustel ei jõua kõike korraga välja ehitada. Esimeses etapis ehitatakse välja see osa, mis on otseeselt Siurga seotud. Teise etapi joonised on ka projektis olemas, aga realiseerimine jääb tulevikku.

Siuru mänguväljak

Uus mänguväljak asetseb ajaloolise Kauba tänava asukohas. Väljaku laius on 14 meetrit. Algab Kүүni tänavalt ja jookseb kuni Vabaduse puisteeni ühes tasapinnas. Mängutänaval on künkad, lohud, erinevad traditsioonilised atraktsioonid (kiiged, karussellid jmt), suured ronimisklotsid, kus saab ronida või läbi pugeda ja mis annavad lastele võimaluse ise oma mängu juhtida jpm. Mängutänaval ühte serva tuleb nõva, mis on munakividega kaetud, andes edasi kunagise Kauba tänava ajaloolist hõngu. Nõva kogub sajuvee ja juhib selle Emajõkke. Üle nõva viivad pisikesed puidust sillakesed ja selle äärde on kavandatud lastele veemängud. Mänguvahendite valikul on mõeldud ka puuetega lastele. Kahel pool tänava ääres on erinevad istumiskohad.

Arutelul küsiti Siuru mänguväljaku katematerjali, haljastuse, istumiskohade, liikumisvõimaluste (kas saab jala või rattaga läbi) kohta.

Senine Kaubamaja mänguväljak paigutatakse Uueturu parki. See toimub juba enne Siuru ehituse algust. Arutelul tekkis küsimusi, kas väljakule pannakse ka piirded ja kas ei võiks sellele muud asukohta leida.

Park ja haljastus

Haljastuse osas eelistatakse kodumaiseid liike. Oluline on ka vastupidavus, et taimed saaksid selles keskkonnas hakkama.

Parki tuleb palju erinevaid taimeliike, sh ka n-ö liigniiske ala suurte sajuvete nõrgumiseks niiskust taluvate taimedega, samas ka põetud muru. On erinevaid piknikukohti, alternatiivseid jalutusradu, on väike lava, kus lasteaiarühm saab esineda.

Arutelul uuriti, kui palju ja millised puud säilivad (detailplaneeringus on need puud märgitud) ja kas on plaan olemasolevaid puid ümber istutada. On teada, milliseid puid saaks ümber istutada, aga see sõltub eelkõige eelarvest. Mõned puud saab planeeringuala siseselt teise kohta istutada. Keskkonnas on keeruline leida kohti, kuhu puid ümber istutada, sest need vajavad palju ruumi enda ümber, kuna nende juured on suured.

Vastavalt detailplaneeringule tuleb teha asendusistutus, mis tähendab, et sama palju kui maha võetakse, tuleb kas planeeringualal või mujal linnas puid asemele istutada. Detailplaneeringu kohaselt on likvideeritavaid puid 92. Siuru ümbruses istutatakse uusi puid 40. Seega tuleb mujale juurde istutada 52 puud. Nende alade välja valimine on käimas, sest tihedasse linnaruumi istutamine ei ole lihtne.

Arutelul tehti ka ettepanek paigaldada taimeliikide ja -koosluste kohta infotahvlid. Küsiti, kui suur on Uueturu 1 kinnistu haljastusprotsent (50% ringis) ja kas kesklinna pargi elurikkuse uuringust on ka lähtunud (seal on näpuga järge aetud).

Kultuurikeskuse katusele tuleb samuti haljastus ja seal püüakse saavutada looduslähedast muljet. Haljastuse kõrgus on umbes pool meetrit, erinevad liigid ja kõrgused. Haljaskatusele ei saa inimesi lasta, see on seotud katuse koormustaluvusega. See oleks läinud liiga kalliks, kui oleks täiendava kandevõimega katus planeeritud. Insenerid on selle läbi arvanud. Samas on haljastus hästi vaadeldav Siuru terrassidelt. Ventilatsiooniseadmeid katusele ei tule, need lahendatakse fassaadi kaudu. Katusehaljastus on osa rohekoridorist Toomemäe ja Emajõe vahel.

Ajaloo eksponeerimine

Kauba tn ajalooline joon markeeritakse mänguväljakuga. Kauba tänavale tulevad ilmselt ka sildid, mis annavad infot Tartu ajaloo kohta.

Arutelul uuriti, kas on plaanis ka muud eksponeerida, mis kaevamiste käigus välja tuleb, nt kaubahoovi soklikorruse müürid, ajaloolised kõnniteeplaadid vmt. Vastus: töö käigus otsustatakse, kui midagi huvitavat välja tuleb. Kui vähegi võimalik, on soov ajalugu eksponeerida.

Arutati ka muude ajalooliste ehitiste markeerimist – nt pritsumaja või trükikoda, kus esmakordselt trükiti õ-täht.

Uueturu tänav (kaubamaja ja Siuru vahel)

Uueturu tänavalt kaob parkimine ja tuleb maa-alune ramp (sissesõit), kust saab nii kaubamaja kui ka Siuru parklasse. Rambi peale tuleb väikeste kontsertide jaoks püsiv lava. Suveks tuleb peale ajutine katus, et ka väikse eelarvega kollektiivid saaksid seda kasutada, ilma et peaksid katte tellima, see muudab korralduskulud väiksemaks. Uueturu tänavale on planeeritud valdavalt jalakäijate ja ratturite ala.

Ürituste korraldamine Siuru juures

Siuru juures on kohad, kus saab korraldada erinevaid üritusi. Siuru väljakul saab teha suuri kontserte ja laatasid, spordivõistlusi (Siurusse saab teha võistluskeskuse).

Samas saab korraldada rahvarohkeid üritusi, mis ei ole koondunud ühte kohta, vaid saab kasutada Siuru erinevaid võimalusi (väljakud, lavad, terrassid jmt), nt lastekaitsepäev vmt.

Paraadide korraldamine on läbi räägitud Kaitseväge esindajatega.

Ajakava

Plaan on alustada hoone süvendi kaevamisega aastal 2027. Selleks ajaks on tehtud ka ehitushange. Arheoloogiliste kaevamistega on plaan alustada aga juba 2026 kevadel. Arheoloogia maht on nii suur, et see kestab kaks aastat.